

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

12 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte – Diaconu Iurie,

Judecători – Guzun Ion și Catan Liliana,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Palienco Ion Xxxxx, născut la xxxxxxxxxxxxxxxx,
originar și domiciliat în Xxxxx, Xxxxx.*

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. prima instanță: 28.11.2017 – 22.12.2017;
2. instanța de apel: 30.01.2018 – 06.03.2018;
3. instanța de recurs: 05.10.2018 – 12.12.2018.

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Anenii Noi, sediul Central din 22 decembrie 2017, Palienco Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, și cu aplicarea art. 364¹ Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 6 ani și 8 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip pentru minori.

Acțiunea civilă depusă de către Toma Pavel împotriva lui Palienco Natalia privind încasarea prejudiciului material și moral, a fost admisă parțial.

S-a dispus încasarea din contul lui Palienco Natalia (reprezentantul legal) în beneficiul lui Toma Pavel suma de 4900 lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 10 000 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Solicitarea procurorului privind încasarea cheltuielilor de instrumentare a cauzei în mărime de 3200 lei, a fost respinsă ca neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Palienco Ion la 12.09.2017, aproximativ la orele 02.00, împreună și după o înțelegere prealabilă cu Nicula Ion,

aflându-se în stare de ebrietate alcoolică, la domiciliul lui Nicula Andrei amplasat în s. Xxxxx, r-nul Xxxxx, în rezultatul unui conflict spontan apărut, cu scopul omorului intenționat a lui Toma Vasile, i-au aplicat acestuia mai multe lovituri cu vergele metalice pe diferite părți ale corpului, cauzându-i conform expertizei judiciare nr. 122 din 27.10.2017 vătămări corporale grave, periculoase pentru viață, în rezultatul cărora Toma Vasile a decedat.

Fapta constatată de prima instanță și reținută în sarcina inculpatului Palienco Ion a fost calificată în baza art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal - *omorul unei persoane săvârșit de două persoane*.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul în Procuratura raionului Anenii Noi Podrez Serghei, care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit ordinii stabilite pentru prima instanță, prin care a încasa de la reprezentantul legal al inculpatului Palienco Ion - Palienco Natalia, cheltuielile de judecată în mărime de 3201 lei suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare, în rest sentința a o lăsa fără modificări.

În susținerea apelului, procurorul a invocat că, sentința este ilegală în ceia ce privește faptul că instanța nu a încasat de la reprezentantul legal al inculpatului cheltuielile de judecată care au fost solicitate de către acuzare în mărime de 3201 lei suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare. Efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o; ca urmare, cheltuielile judiciare, imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa infracțională, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

3.2. Avocatul inculpatului, Gromovenco Vladimir, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță prin care inculpatului minor Palienco Ion să-i fie aplicată o pedeapsă mai blândă, iar acțiunea civilă să fie respinsă.

În susținerea apelului, avocatul a invocat că, instanța de judecată a aplicat o pedeapsă prea aspră în raport cu circumstanțele cauzei, de vreme ce inculpatul a recunoscut fapta incriminată prin rechizitoriu și a solicitat ca judecată să aibă loc pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală; totodată, prima instanță a soluționat incorect acțiunea civilă urmând ca această să fie lăsată fără soluționare sau să fie restituită părții vătămate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2018 a fost

respins, ca nefondat, apelul declarant de către procurer.

Admis apel declarat de către avocatul inculpatului, Gromovenco Vladimir, casată sentința partial, și anume în partea stabilirii pedepsei și pronunțată în această parte o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță după cum urmează:

Palienco Ion Xxxxx, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal, prin aplicarea prevederilor art. art. 70 alin. (3) și 79 alin. (1) Cod penal și a prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, i-a fost stabilită pedeapsa cu închisoare de 6 ani și 6 luni, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip închis pentru minori.

În rest, dispozițiile sentinței contestate au fost menținute fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate instanța de apel a reținut că, starea de fapt și de drept constatată de prima instanță concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relevate în cuprinsul sentinței.

Sentința cuprinde elementele definatorii condamnării, prevăzute de art. 364¹ alin. (7) Cod de procedură penală.

Probele prezentate în ședința de judecată și puse la baza sentinței, fiind obținute legal, sânt admisibile conform prevederilor art. 95 Cod de procedură penală, astfel sânt pertinente, concludente, utile și veridice.

În atare situație, este corectă calificarea infracțiunii, prin determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite de inculpatul Palienco Ion și semnele componenței de infracțiune prevăzute la art. 145 alin. (2) lit. i) Cod penal: *omorul unei persoane săvârșit de două persoane*.

Cu privire la motivele invocate în apel, ce vizează pedeapsa aplicată inculpatului Palienco I., au fost apreciate ca fiind fondate din următoarele considerente:

La soluționarea chestiunii cu privire la pedeapsa penală aplicată inculpatului Palienco I., prima instanță n-a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 7, 61, 70, 75 și 79 Cod penal.

Analizând conținutul sentinței, s-a observat că prima instanță, la stabilirea pedepsei inculpatului Palienco I., n-a soluționat corect chestiunea privind aplicarea prevederilor art. 79 alin. (3) Cod penal, sub aspectul că n-a reținut o circumstanță excepțională importantă și evidentă, ce se întrevede în speță - minoratul.

Din lucrările dosarului, a rezultat că inculpatul Palienco I., în timpul comiterii infracțiunii, era minor, iar prezența minoratului, prin prisma prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal, reprezintă o circumstanță excepțională a cauzei, care trebuie luată în considerație, în mod obligatoriu, la aplicarea pedepsei penale.

În atare situație, s-a constatat că prima instanță a aplicat inculpatului o măsură de pedeapsă incomensurabilă cu persoana inculpatului, motiv pentru care în partea respectivă a sentinței atacate, se impune de a interveni, în sensul aplicării prevederilor art. 79 alin. (1) Cod penal, sub aspectul aplicării unei pedepse mai blânde decât cea prevăzută de lege.

Soluționând chestiunea cu privire la pedeapsa penală, instanța de apel a luat în considerație persoana inculpatului Palienco I., că a săvârșit infracțiunea fiind minor - ca circumstanță excepțională, precum și situația familială grea a lui.

Pe această linie de considerente, solicitând prevederile art. art. 7, 61,70, 75 și 79 Cod penal, precum și prevederile articolului 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, s-a considerat oportună și rezonabilă aplicarea pedepsei prevăzute de lege - închisoare, sub limita minimă prevăzută de legea penală.

Cu privire la motivele invocate în apelul avocatului ce vizează soluționarea acțiunii civile, au fost apreciate ca fiind nefondate.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate, Toma P. a fost soluționată în conformitate cu prevederile art. art. 219 - 223, 225, 387 Cod de procedură penală.

Probele prezentate în susținerea acțiunii civile, au dovedit temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, iar acțiunea civilă este soluționată legal și întemeiat.

Referitor la motivele invocate în apelul procurorului ce vizează soluționarea chestiunii cu privire la cheltuielile judiciare, au fost apreciate ca fiind nefondate.

Cheltuielile judiciare invocate de procuror în ședința de judecată în prima instanță reprezintă plata din bugetul de stat pentru efectuarea: raportului de expertiză judiciară nr. 122 din 27 octombrie 2017 (f. d. 40-43), raportului de expertiză judiciară nr. 364 din 15 noiembrie 2017 (f. d. 183-188).

Analizând prevederile art. 143 alin. (1) Cod de procedură penală, care reglementează cazurile când efectuarea expertizei este obligatorie, în conjuncție cu prevederile art. 75 alin. (3) din Legea cu privire la expertiza judiciară și statutul expertului judiciar, a rezultat că cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de către ordonatorul expertizei judiciare din bugetul alocat, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 142 alin. (2) Cod de procedură penală.

Prin urmare, în cazul în care ordonatorul expertizei este instituția publică, cheltuielile pentru efectuarea expertizei sunt suportate de stat din bugetul alocat.

Potrivit materialelor cauzei, expertizele menționate sunt efectuate în temeiul ordonanțelor organului de urmărire penală, astfel ordonatorul acestor expertize este o instituție de drept publică ce reprezintă statul.

În speță, odată ce expertizele au fost efectuate în baza ordonanțelor organului de urmărire penală, s-a concluzionat că cheltuielile respective urmează a fi suportate de stat.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, care, indicând temeiul prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

În argumentarea recursului invocă următoarele:

- instanța de fond și instanța de apel în cadrul examinării cauzei și emiterii hotărârilor nu au luat în considerație faptul, că în cadrul instrumentării cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 122 din 27 octombrie 2017 (f. d. 40-43), raportului de expertiză judiciară nr. 364 din 15 noiembrie 2017 (f. d. 183-188), în sumă de 3201 lei, sumă ce urma să fie încasată de la reprezentantul legal al inculpatului în beneficiul statului, conform prevederilor art. art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. art. 385 alin. (1) pct. 14), 397 pct. 5) Cod procedură penală, însă nu a dispus acest fapt;

- la acest capitol urmează a fi menționate și modificările operate la legea procesual penală din data de 22.12.2017, în vigoare din 09.02.2017, prin care a fost abrogat alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, și care prevedea că plata expertizelor judiciare efectuate în cadrul urmăririi penale se fac din contul mijloacelor bugetului de stat;

- în ceea ce privește temeiul obligației de a suporta cheltuielile judiciare, distingem că, inculpatul condamnat urmează să suporte aceste cheltuieli în baza culpei sale infracționale, deoarece fără săvârșirea infracțiunii, astfel de cheltuieli nu s-ar fi realizat, adică inculpatul urmează să suporte numai acele cheltuieli, care sunt în culpă procesuală.

Acuzarea consideră că, inculpații condamnați urmează să plătească toate cheltuielile efectuate de la începerea urmăririi penale și până la punerea în executare a hotărârii de condamnare, chiar și plata unei expertize dispuse din oficiu sau la cererea părții civile.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin.(2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurentul contestă decizia instanței de apel, indicând temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, criticând decizia instanței de apel anume în partea motivării soluției acesteia privind respingerea apelului declarat de procuror, prin care a fost solicitată încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor suportate pentru efectuarea expertizelor judiciare în prezenta cauză penală.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiul și motivele invocate de recurent în susținerea acestui temei nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, argumentând în acest context următoarele.

În sensul vizat și în raport cu argumentele invocate în recursul ordinar, se atestă că împrejurările menționate în partea descriptivă a hotărârilor contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 2. și 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanțele de fond și de apel au constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept privind chestiunea cheltuielilor judiciare în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală, corect ținând cont de prevederile art. 385 alin. (1) pct. 14), 227 alin. (1) și (3), 143 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, care prescriu expres că la adoptarea sentinței, instanța de judecată soluționează cine și în ce proporție trebuie obligat să plătească cheltuielile judiciare, suportate pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate, expertiza se dispune și se efectuează, în mod obligatoriu, în cazurile când prin alte probe nu poate fi stabilit adevărul în cauză, instanțele just, argumentat și în limitele competenței legale statuând că, în speță, cheltuielile pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate urmează a fi făcută din contul mijloacelor bugetului de stat, instanța de apel pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul acuzării.

Este și de remarcat că recursul, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5. din prezenta decizie, este întemeiat doar pe critica modului în care instanțele au apreciat circumstanțele cauzei în latura cheltuielilor judiciare.

Însă, pornind de la relevanțele art. 229 alin. (1) și (3), 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, instanța de judecată *poate* obliga condamnatul să recupereze

cheltuielile judiciare, instanța *poate* elibera de plata cheltuielilor judiciare, total sau parțial, condamnatul, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanțelor de fond și de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea circumstanțelor cauzei în latura cheltuielilor judiciare în alt sens decât cel pe care îl propune acuzarea este o competență și prerogativă legală a acestor instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursurile ordinare la fel este lipsită de orice temei legal.

Totodată, motivele invocate în respectivul recurs au constituit deja obiect de examinare în instanțele de fond și de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 2. - 5. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor cauzei care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Pe lângă aceasta, conform art. 3 Cod de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă.

Astfel, argumentele procurorului că: „*prin Legea nr. 316 din 22.12.2017, în vigoare de la 09.02.2018 alin. (2) al art. 143 Cod de procedură penală, a fost abrogat*”, nu au niciun suport juridic, deoarece sentința a fost adoptată până la modificările din 09.02.2018, deci prima instanță corect aplicând legea care era în vigoare în timpul judecării cauzei, iar instanța de apel just s-a condus de prescripția că respectiva normă procesuală penală nouă nu are efect ultraactiv. Mai mult, instanțele de fond și de apel, la motivarea soluției, nici nu au făcut referire la prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală.

Este de reținut și că, potrivit art. 435 alin. (1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța admite recursul, casează hotărârea atacată, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre, doar dacă nu se agravează situația inculpatului.

Astfel, soluția solicitată de recurent nu cade sub incidența normei vizate, deoarece ar agrava situația inculpatului, adică nu are niciun suport juridic (*pct. 5. din decizie*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurent, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, și că recursul ordinar declarat este unul vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce recursul de pe rol este vădit neîntemeiat, el urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Radu Sâli, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 martie 2018, în cauza penală privindu-l pe **Palienco Ion Xxxxx**, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral.

Președinte:

Diaconu Iurie

Judecători:

Guzun Ion

Catan Liliana